

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/159/2019
Identifikačné číslo spisu:	1519201502
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1519201502.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú Y. G., narodenú XX. U. XXXX, bývajúcej u rodičov a zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, dieťa rodičov matky M. I., a otca G. G., oboch bývajúcich v R., Š. X, zastúpených JUDr. Floriánom Karabinošom, advokátom v Bratislave, Romanova 4, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislave V pod sp. zn. 59 P 69/2019, o dovolaní otca a matky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 13. mája 2019 sp. zn. 11 CoP 142/2019, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 13. mája 2019 sp. zn. 11 CoP 142/2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 5. apríla 2019 č. k. 59 P 69/2019-13 zamietol návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej aj „ÚPSVaR Bratislava“) na odovzdanie maloletej do Centra pre deti a rodiny Púchov. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že priznať dôvodnosť návrhu ÚPSVaR Bratislava na nariadenie neodkladného opatrenia odovzdaním maloletej do zariadenia špecializovaného na starostlivosť o zdravotne postihnuté deti by znamenalo zároveň potvrdiť spôsob umiestňovania všetkých maloletých detí s ťažkým zdravotným postihom do sociálnych zariadení výlučne len na základe súdnych rozhodnutí, pritom je ale na rodičoch takýchto detí, aby v danom smere oni vyvinuli aktivitu a dieťaťu vybavili umiestnenie osobne. Ako súd prvej inštancie ďalej uviedol, povinnosťou príslušného úradu je byť rodičom nápomocný a preto navrhovateľ mal postupovať v súlade s § 2 Zákona o sociálnych službách a nie podľa Zákona o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Súd prvej inštancie preto záverom uviedol, že nezistil v posudzovanej veci bezodkladnosť potreby nariadenia neodkladného opatrenia pre maloleté dieťa, ktoré sa aktuálne nachádza v zodpovedajúcich podmienkach zdravotníckeho zariadenia. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie ÚPSVaR-u Bratislava uznesením z 27. septembra 2016 sp. zn. 20 CoP 125/2016 uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 zákona č.

160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletú Y. G., narodenú XX. U. XXXX, bývajúcu v R., Š. X, toho času NUDCH, so sídlom v Bratislave, Bratislava, Limbová 1, odovzdal do Centra pre deti a rodiny Púchov, so sídlom v Púchove, Štefánikova 832. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie a s odôvodnením jeho rozhodnutia, keď mal za to, že sú dané podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia odovzdaním maloletej do starostlivosti odborného zariadenia, ktoré jej poskytne potrebnú odbornú starostlivosť a nebude ohrozené jej zdravie a život. Ako odvolací súd zdôraznil, uvedené rozhodnutie nemôže byť potvrdením spôsobu umiestňovania zdravotne postihnutých detí, keď každé posudzovanie vecí a rozhodovanie vo veci maloletých detí treba posudzovať individuálne. Záverom odvolací súd konštatoval, že pre jeho rozhodovanie bol prioritou záujem dieťaťa, keď jej zdravie a život bez odbornej starostlivosti je ohrozený. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 C.m.p.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali rodičia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie z dôvodu, že súd im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Uviedli, že odvolací súd nevyčkal na uplynutie lehoty na vyjadrenie sa rodičov k odvolaniu voči zamietnutiu neodkladného opatrenia a o odvolaní rozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádzajúc, že sa rodičia k podanému odvolaniu nevyjadrili, napriek tomu, že vyjadrenie rodičov k odvolaniu bolo včas odoslané, ale aj počas plynutia lehoty na vyjadrenie doručené súdu. Z týchto dôvodov navrhli uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu ochrany života a zdravia maloletého dieťaťa potvrdiť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) oprávnená osoba, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), riadne zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že (dovolaním) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktorá je od 1. júla 2016 upravená v Civilnom mimosporovom poriadku (zákon č. 161/2005 Z.z.). Vzájomný vzťah medzi C.m.p. a C.s.p. je vymedzený v § 2 ods. 1 C.m.p., podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. C.m.p. v ustanoveniach §§ 76 a 77, obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní neustanovuje inak, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania rodičov bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení C.s.p.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C.s.p. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 C.s.p.

8. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane (tu rozumej tiež účastníkovi mimosporového konania), aby uskutočňovala jej (jemu) patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľmi namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do niektorého procesného oprávnenia strany sporu (účastníka mimosporového konania), b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah a c/ intenzita zásahu, pri ktorej dôjde k znemožneniu uskutočnenia procesného oprávnenia v takej miere, že to má za následok porušenie

(nerešpektovanie) práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (tu porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Dovolatelia v prejednávanej veci dovolaním dôvodne vytýkajú, že im bolo odňaté právo konať pred odvolacím súdom tým, že vydal rozhodnutie o nariadení neodkladného opatrenia ešte pred uplynutím lehoty rodičov na vyjadrenie sa k odvolaniu ÚPSVaR-u Bratislava a nezohľadnil tak vo svojom rozhodnutí ich vyjadrenie doručené po vydaní tohto rozhodnutia.

12. Podľa § 329 ods. 1 druhá veta C.s.p. ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Ako vyplýva z uvedeného ustanovenia, všetky uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Umožnenie sa protistrane, proti ktorej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje, sa k tomuto návrhu vyjadriť, realizuje výlučne odvolací súd. Protistrane sa doručuje pôvodný návrh a odvolanie navrhovateľa, ku ktorým má možnosť vyjadriť sa. Z povahy veci vyplýva, že spolu s týmito podaniami zašle odvolací súd protistrane aj zamietavé uznesenie súdu prvej inštancie; nejde však o štandardné doručovanie, keďže toto uznesenie sa protistrane v zmysle § 331 ods. 1 C.s.p. nedoručuje. Právo vyjadriť sa priznáva Civilný sporový poriadok iba protistrane navrhovateľa, nevzťahuje sa na iné subjekty, najmä na ďalších žalobcov v konaní vo veci samej. Účelom tohto ustanovenia je vytvoriť adekvátny procesný priestor na vyjadrenie osoby, proti ktorej pôvodne zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje. Na vyjadrenie určí súd spravidla lehotu v zmysle § 118 ods. 1 C.s.p. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je vyjadrením protistrany podmienené a o odvolaní navrhovateľa rozhodne odvolací súd bez ďalšieho aj vtedy, ak sa protistrana v určenej lehote nevyjadrí (pozri tiež Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1120).

13. V preskúmvanej veci z obsahu spisu dovolací súd zistil, že výzva na vyjadrenie sa spolu s odvolaním napadnutým uznesením súdu prvej inštancie, návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia a odvolaním ÚPSVaR-u Bratislava boli matkou maloletej prevzaté 6. mája 2019 (viď č. I. 36 spisu) a otcou maloletej boli prevzaté 9. mája 2019 (viď č. I. 28 spisu). Odvolacím súdom určená lehota piatich dní začala plynúť matke 7. mája 2019 a uplynula polnocou v pondelok 13. mája 2019 (posun z nedele 11. mája 2019 podľa § 121 ods. 4 C.s.p.) a otcovi začala plynúť 10. mája 2019 a uplynula polnocou v stredu 14. mája 2019. Ako z obsahu spisu ďalej vyplýva, k odvolaniu ÚPSVaR-u Bratislava sa vyjadrila matka, ktorá svoje vyjadrenie v elektronickej podobe s autorizáciou podľa osobitného predpisu odoslala odvolaciemu 13. mája 2019 (viď č. I. 42 spisu), t. j. v posledný deň lehoty určenej odvolacím súdom. Vychádzajúc ďalej preto z obsahu spisu najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd rozhodol o nariadení neodkladného opatrenia uznesením 13. mája 2019 ešte počas plynutia lehoty oboch rodičov, pričom nezohľadnil vo svojom rozhodnutí existenciu v lehote na vyjadrenie odoslaného vyjadrenia matky a teda ani jeho obsah.

14. Dovolaciemu súdu preto neostáva iné, než konštatovať, že postupom odvolacieho súdu spočívajúcim v nezohľadnení vyjadrenia rodičov, resp. matky, k odvolaniu ÚPSVaR-u Bratislava vo svojom rozhodnutí, došlo k znemožneniu rodičom v uskutočňovaní im patriacich procesných práv v miere predpokladanej ustanovením § 420 písm. f/ C.s.p.

15. Vzhľadom k zisteniu, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ C.s.p., ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu uznesením zrušil (§ 449 ods. 1 C.s.p.) a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.